

Växtodlingsåret inom Östra SverigeFörsöken 2006

Lennart Johansson, Hushållningssällskapet Östergötland

Efter en lång och snörik vinter blev det ett sent vårbruk med på många håll torrt väder därefter. Efter ett antal år med riklig nederbörd under juli var det i år ovanligt torrt och varmt. Grödorna brådmognade med tidig skördestart som dock övergick i ostadigt väder som försenade såväl skörden som höstrapsådden. Skördenivån varierar kraftigt inom området mycket beroende på hur nederbörden fördelats under våren och försommaren.

Vinterskador efter en lång vinter. Det var bra förhållanden för sådd av höstoljeväxter under augusti 2005. Efter sådden blev det torrt med måttliga effekter av ogräsbekämpningen. Vid höstvetesådden var det fortfarande torrt vilket medförde sen och ojämn uppkomst på många platser framförallt på plöjda lerjordar. Det var varmt till mitten av november vilket fick höstsåden att etablera sig relativt bra. Före jul och nyår kom det lite snö i vissa delar av området och därefter blev det kallt och mer snö som låg kvar till i slutet på mars.

Kväveprovtagning i slutet på mars från tio platser i länet visade på högre kvävetillgång i marken jämfört med motsvarande platser tidigare år. Detta förklaras med att en varm och torr höst gynnade kväveminaliseringen och en kall och snörik vinter minskade utlakningen.

Varmt och torrt sommarväder

Höstrapsen övervintrade bra medan rågvete och höstvete drabbades av en del snömögel framförallt där marken var snötäckt en längre tid. Vissa rågvetefält blev föremål för omsådd medan det i vissa fall räckte med hjälpsådd.

Under senare halvan av april regnade det rikligt vilket försenade såväl vårsådden som kvävegödsling till höstgrödorna. Huvuddelen av vårbruket gjordes under andra veckan i maj under relativt bra förhållanden. Många höstvetebestånd var svaga och sent utvecklade dels på grund av dålig tillväxt på hösten och dels påverkat av sen kvävegödsling.

Efter en varm period i mitten på maj blev det åter igen ostadigt och kallare. I mitten på juni kom det högsommarvärme som pågick fram till midsommarveckan då det blev omslag till svalare väder. Nederbörden under våren och försommaren var ojämnt fördelad i länet och framförallt den västra länsdelen drabbades av svår torka.

Under juli var det torrt och varmt med påföljd att grödorna brådmognade allt för snabbt. Enligt SMHIs mätningar var medeltemperaturen 4° C över genomsnittet för juli.

Första vallskörden blev mindre än normalt men av bra kvalitet medan den andra vallskörden blev svag till obefintlig efter den extrema torkan i juli.

Efter en bra inledning av skörden med låga vattenhalter i grödorna växlade vädret till en mycket ostadig period. Lågtrycksdominerat väder höll i sig hela augusti med rikliga regnskurar som på många platser gav över 200 mm regn totalt. Skördenivån varierar mycket mellan olika delar av området och mellan jordarter. Höstgrödorna har naturligt klarat torkan bättre medan den sena vårsådden i kombination med tidig mognad ger en lägre skördenivå för de vårsådda grödorna. I slutet på augusti var uppskattningsvis 80 % av grödorna skördade och även för våra fältförsök.

Vinterns långvariga snötäcke gynnade snöögelsvampen, vilket lokalt resulterade i utvintringsskador av höstsåden. Den förhållandevis torra våren hämmade stråknäckarsvampen och likaså kom det varma och torra vädret under juni och juli månad att hämma utvecklingen av bladfläcksvampar. Liksom i fjol dominerades angreppen av svartprick-

sjuka (*Septoria*), men bekämpningsbehovet var litet. I rågvete förekom starka angrepp av mjöldagg, vilket vi sett en ökning av under de senaste åren. Det förekom även angrepp av brunrost och gulrost i rågvetet. Den torra och varma sommaren medförde även att angreppen av svampsjukdomar i vårsåden blev svaga.